

KARTLÄGGNING HÅLLBARHET 2022

med intressentdialog

Förord	3
Styrande dokument	5
Nulägesanalys, vår påverkan idag	6
Områden med störst möjlighet att påverka	7
Omvärldsanalys	8
Benchmarking mot andra organisationer	9
Klimatpåverkan	10
INTRESSENTDIALOG	
- Så har intressentdialogen genomförts.....	12
- Våra identifierade intressenter	13
Nästa steg - så tar vi resultatet vidare i vårt fortsatta hållbarhetsarbete	14

Svenska Kanotförbundet – trygg, hållbar, stolt och i täten

Kanotförbundet bildades 1904. Idag samlar vi närmare 25 000 medlemmar i 125-talet anslutna kanotföreningar. Därutöver har vi runt 90 anslutna godkända kanotcentraler som årligen möter tusentals personer som vill upptäcka Sverige från vattnet, paddlandes.

Tillsammans förverkligar vi paddlingsdrömmar. Det är vår ledstjärna, vår uppdaterade vision.

Våra ledord, vår uppdaterade värdegrund, som vi vill förankra i organisationen och jobba med utgörs av trygg, hållbar, stolt, i täten. Vi vill möta framtiden med glädje och ansvar och föra vidare upplevelsen paddling till kommande generationer.

Närheten, tjuvningen och respekten för vår natur har funnits där sedan vi startade. Idag, över 100 år senare, skruvas verkligheten åt. Våra beslut idag har alltid format morgondagens verklighet.

Just nu är den principen extra tydlig. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är i många delar helt avgörande för att vi ska kunna fortsätta vår verksamhet utifrån goda förutsättningar även i framtiden.

Den globala uppvärmningen och människans starka påverkan är ett faktum. Kanotförbundet kan, och ska, verka för en ökad ekologisk hållbarhet.

Vi ska göra det utifrån vår verksamhet med våra möjligheter. Vi är väl medvetna om att vår del enbart är en mycket liten del av det totala arbetet

som behöver göras världen över. Men, i den här frågan, precis som i många andra, gäller dock att ingen kan göra allt men många kan göra lite.

Därutöver finns det fler exempel på aktiviteter där vi behöver agera enligt nämnda princip om att det vi gör idag påverkar morgondagen. Ett just nu pågående sådant exempel är de omfattande återställningsarbeten av tusentals mil av vattendleder, bl.a. för att återställa vattendrag efter flottningsepoken. Om detta arbete görs medvetet och med rätt kunskap kan vi säkerställa att vattendragen återfår en god ekologisk miljö, lämpliga för vandrande fiskar, kastsugna fiskare och inte minst att fina paddelvatten är paddelbara även i framtiden.

Tillsammans förverkligar vi paddlingsdrömmar. Ska vi leda mot den visionen är en hållbar verksamhet ett naturligt måste. Den kartläggning vi genomfört under 2022, med stöd av Riksidrottsförbundet, har gett oss riktning, ökad kunskap och en god start att formalisera och realisera en hållbarhetspolicy för svenska kanotförbundet. Det ser vi fram emot.

December 2022

Dag Johansson

Generalsekreterare

Svenska Kanotförbundet

Kanotförbundet är en demokratisk och medlemsstyrd organisation vars syfte är att tillvarata och utveckla medlemmarnas intressen. Inom ramen för Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv verkar Kanotförbundet för att genomföra aktiviteter som bygger på ett sunt förhållningssätt till natur, miljö, jämställdhet och goda levnadsvanor.

Det finns ett antal styrdokument som syftar till att reglera och vara vägvisande för verksamheten i olika frågor. I kartlägningsarbetet har vi konstaterat att även dessa är i behov av en genomlysning och i vissa fall uppdatering inom ramen för ett hållbarhetsarbete.

Två av våra mest grundläggande styrdokument utgörs av stadgarna och handlingsplanen. I stadgarna nämns bl.a. förbundets ansvar att verka för ökad kunskap om Allemansrätten och miljökunskap tydligt. Stadgarna betonar även ansvar för

ekonomi och jämställdhet vilket båda tangerar hållbarhet utifrån definitionen att innefatta ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

I handlingsplanen lyfts bl.a. vikten av rent spel och goda levnadsvanor samt betydelsen för att verka för god tillgång till att utöva paddling fritt i naturen och att göra det med respekt för miljön.

Delar som lyfter aspekter inom social hållbarhet lyfts fram i flera delar, likaså vikten av en demokratisk organisation som uppmuntrar till delaktighet hos medlemmarna.

SKFs stadgar

3§ Tillhörighet

SKF är medlem i Sveriges Riksidrottsförbund (RF) och Sveriges Olympiska kommitté (SOK) samt anslutet till International Canoe Federation (ICF), European Canoe Association (ECA), Svenskt Friluftsliv och European Paddle Pass (EPP).

SKF ska, inom ramen för sitt medlemskap, i relevanta delar följa RF:s, SOK:s, ICF:s och ECA:s stadgar. Utveckla friluftslivet, kunskapen om allemansrätten, friluftsbildning, säkerhet och miljökunskap genom samarbete inom ramen för Svenskt friluftsliv och EPP.

Från SKFs Handlingsplan

6.2 Miljö och Etik

SKF verkar inom RF:s ram för:

- att möjligheterna att utöva kanotidrott fritt i naturen inte begränsas och att vår idrottsmiljö inte förstörs
- goda levnadsvanor med avståndstagande från bruk av tobak och alkohol samt att aktivt motarbeta bruket av droger och dopingmedel
- jämställdhet mellan män och kvinnor både bland ledare och aktiva
- rent spel.

Svenska kanotister är generellt sett relativt väl medveten om natur, miljö, social hållbarhet och personligt engagemang – såväl inom friluftssport- och rekreativ paddling som på tävlingsidan. Vi ser dock ett behov av att fördjupa kunskapen och analysera var organisationen befinner sig i sin strävan att öka medvetenheten och arbetet för hållbar utveckling inom miljömässig-, social- och ekonomisk hållbarhet. Utifrån genomförd intressentdialog har några specifika utmaningar identifierats.

VÅR PÅVERKAN IDAG

TRANSPORT OCH REGIONALITET

- Resor ses som ett problem och en stor utmaning, med en stark känsla av vanmakt.
- Det finns goda initiativ att minska resandet med att utveckla mer regionala tävlingar samt initiativ till samordning och samtransport.

MATERIAL OCH KONSUMTION

- Gällande material ses masskonsumtionen och prylhets som ett problem.
- Det framhålls att billighetsprodukter bidrar till masskonsumtion.
- Det finns goda exempel på föreningar som utför sitt eget underhåll och ger ett långt liv till kanoter.
- Goda exempel på näringsidkare som tänker hållbart med produkter.
- Möjlighet att hyra utrustning ses som ett medel att minska masskonsumtion.
- Ledarsidan på elitverksamheten antyder att ökat hyrande skulle vara möjligt men samtidigt upplevs att inbitna paddlare skulle ha svårt för att hyra i stället för att äga sin egen utrustning.

LEDARSKAP/UTBILDNING/INSPIRATION

- Ett helhetsgrepp kring hållbarhet saknas i Kanotförbundets formella utbildningar. Relevant utbildning och information finns dock kring alliansrätten.
- Det finns goda exempel på informell utbildning/inspiration vid aktiviteter.

DEMOGRAFI / INKLUDERING

- Rimlig könsfördelning och åldersstruktur inom föreningarna, vilket medför god grund för social hållbarhet.
- Obalans i socioekonomisk struktur, vilket kan påverka den sociala hållbarheten.
- Medvetet arbete och satsningar kring parakanot finns i ett antal föreningar - insatser kring integration och mångfald.

ÖVRIGT / ANLÄGGNINGAR

- Flera föreningar äger sin egna anläggningar och ser utmaningar i renoveringsbehov, anpassningar utifrån hållbarhetsperspektiv som exempelvis elförbrukning.
- Att renovera lokaler kan reducera klimatavtryck, men incitament och ekonomisk möjlighet till konkreta åtgärder saknas.
- Det saknas möjlighet källsortera på en del kanotcentraler.
- Städdagar upplevs vara uppskattat och verkar väcka engagemang.
- Vittnesmål om något för hög arbetsbelastning, framför allt inom ideellt engagemang.
- Kanotförbundet är en aktör med möjlighet till aktivt påverkansarbete, genom engagemang i relevanta frågor som återställningsarbeten av forsar men även som en naturlig remissinstans för yttrandan kring exempelvis strandskydd, vattensko-ter mm.

OMRÅDEN MED STÖRST MÖJLIGHET ATT PÅVERKA

KOMMUNIKATION OCH SYNLIGHET

- Intressentdialogen pekar på vikten av att förbundet ökar sin kommunikation och är tydlig med hur man hjälpa föreningar i deras hållbarhetsarbete.
- Förbundet bör även fungera som ett språkrör mot myndigheter i frågor som rör hållbar utveckling.

SAMORDNING

- Samordning internationellt mellan förbund, initiera internationella diskussioner om vad man kan göra tillsammans för en mer hållbar kanotsport.
- Fortsätta och kanske utöka regionaliseringen av tävlingar.
- Samordna och samla föreningar kring events om hållbarhet.

TANKEFÖRÄNDRING/ BETEENDEFÖRÄNDRING

- Uppmuntra människor till bättre vardagsbeslut exempel paddla nära hemmet.
- Utbilda medlemmar om hållbarhet.
- Utveckla det befintliga utbildningsmaterialet rörande miljö och hållbarhet.
- Bemöt alla ärenden med hållbarhetsglasögon och tron på att det kan göras annorlunda och bättre.

STRATEGISKT ARBETE

- Skapa en plats inom förbundet för miljö/hållbarhetsfokuserat arbete och personer engagerade i det.
- Synliggöra hållbarhet och förbundets hållbarhetsarbete under evenemang.
- Ställa grundläggande hållbarhetskrav på partners, exempelvis kanotcentraler.
- Skapa incitament för bra hållbarhetsval.

NÄTVERK

- Skapa möjligheter att byta erfarenheter med andra nationsförbund.
- Fortsätt och utveckla nätverkande inom Sverige och internationellt.

I ett samhälls- såväl som ett idrottsperspektiv är utvecklingen av en större medvetenhet gällande hållbarhet tydlig. I en kanot/paddlingskontext märker vi av det både nationellt och internationellt.

NATIONELLT

I ett nationellt perspektiv riktar just nu fokus på hållbarhet på ett tydligare sätt än tidigare inom våra tre huvudsakliga centrala paraplyorganisationer; Riksidrottsförbundet, Svenskt Friluftsliv och Sveriges Olympiska Kommitté.

Den ökade tydligheten och även det faktum att vissa bidrag börjar riktas mot hållbarhet innebär även att många organisationer inom både idrotten och friluftslivet nu intensifierar sitt arbete. Något vi redan nu ser kommer att bidra till en kunskapsutveckling generellt, goda möjligheter till relevanta nätverk och utbyten av goda exempel och erfarenheter.

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Riksidrottsförbundet summerar att för idrottsrörelsen betyder hållbar utveckling att vi ska ta ansvar för miljöpåverkan och bidra till folkhälsa, demokrati, inkludering, människors egenmakt och en sund ekonomi.

Idrottsrörelsen påverkar och påverkas av hållbar utveckling på många sätt och när nu arbetet intensifieras så är utgångspunkterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

För Kanotförbundets del finns det många kopplingar till flera av våra idrottsliga delar att jobba vidare med stöd i den svenska idrottsrörelsens arbete, t.ex. i form av att använda olika idrottsallmänna material, söka bidrag för att jobba med ökad inkludering och inspireras av andra förbund kring olika grepp kring hållbarhet.

SVENSKT FRILUFTSLIV

Svenskt Friluftsliv har ambitionen att friluftslivet i Sverige ska vara socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart. I deras hållbarhetspolicy slår de fast vägledande principer som en vägledning inom dessa tre delar;

Social hållbarhet – innebär att utveckla en verksamhet som värdesätter människors lika värde och sätter människans behov och välbefinnande i centrum.

Miljömässig hållbarhet – innebär att värna om miljö och hushålla med naturresurser så att nuvarande och kommande generationer kan tillgodose sina behov.

Ekonomisk hållbarhet – innebär att säkra verksamhetens långsiktiga ekonomiska stabilitet utan att det medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten.

För Kanotförbundets del innebär det både inspiration för, och direkta krav på, att vår verksamhet ska verka i en hållbar riktning.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ

Utifrån de tre givna huvudområdena (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) trycker Sveriges Olympiska Kommitté inte minst på den ekonomiska och sociala aspekten där SOK har en viktig roll i att vara en del i att skapa trygghet både på individnivå och organisationsnivå.

För Kanotförbundets del innebär samarbetet med SOK en central del i att jobba för att skapa en bättre ekonomisk hållbarhet för gruppen elitkanotister inom våra OS-grenar.

ÖVRIGA RELEVANTA SAMMANHANG

Utöver våra centrala paraplyorganisationer är Kanotförbundet en del av andra relevanta sammanhang utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

MISTRA

Mistra Sport & Outdoors är ett forsknings- och samverkansprogram för att skapa kunskap och lösningar för ökad hållbarhet inom idrotten och friluftslivet. Kanotförbundet deltar i en av lärandegrupperna. Mistra utgör en bra grund för goda samtal, kunskapsökning och potentiellt relevanta partners i framtida hållbarhetsinsatser.

ARENA VATTNET

Tillsammans med andra vattenidrotter deltar kanotförbundet aktivt i samarbetsprojektet Arena Vattnet. Inom projektet står anläggningsfrågan i fokus och hållbarhet i ett anläggningsperspektiv är en central del.

INTERNATIONELLT

Hållbarhet som arbetsområde tydliggörs alltmer även internationellt och inom flera av de organisationer där Kanotförbundet är medlemmar genomföra olika aktiviteter som strävar efter en mer hållbar verksamhet.

INTERNATIONELLA KANOTFÖRBUNDET, ICF

ICF flyttar fram sina positioner gällande ett hållbarhetsarbete. I dagsläget är det framförallt fokus på mer hållbara event där allt fler världscuper och VM-tävlingar i olika grenar omges av ett hållbarhetstänk i olika avseenden. Utöver detta har ICF även ingått ett samarbete med Internationella

Olympiska Kommittén och FN kring ”rena hav” där fokus riktas mot problemen med plast i våra hav.

Apropå ICF kan noteras att hållbarhet lyfts på flera sätt i ett olympiskt perspektiv. Inför bl.a. OS i Paris 2024 kommer organisationen att till 95 % använda befintliga eller tillfälliga arenor.

EURO PADDLE PASS, EPP

I mer än ett decennium har Kanotförbundet varit en del av det europeiska projektet EPP, där ”miljö” utgör en av tre huvuddelar i det examinations-system som i Sverige går under namnet ”Paddelpasset”. EPP innebär en bra plattform att verka för ökad hållbarhet i ett europeiskt perspektiv i samarbete med dryga tiotalet andra länder. I Sverige innebär Paddelpasset i sin tur en direkt möjlighet att direkt påverka individer som tar del av Paddelpassetts innehåll.

NORDISKT SAMARBETE

Även i kanotförbunden i Danmark, Norge och Finland är hållbarhet högst aktuellt. Diskussioner om att bilda ett nordiskt hållbarhetsnätverk med representanter från de olika förbunden förs.

THE SEE PROJECT

EU-projektet SEE erbjuder verktyg för ledare att medvetet verka för att bidra till ett högre miljöengagemang hos deltagare i olika grupper. Kanotförbundet har blivit antagen som pilotorganisation och kommer att delta i fysiska träffar samt ta del av material som tas fram inom ramen för projektet.

Hur kan Kanotförbundet se över sin klimatpåverkan, hur påverkas verksamheten och hur kan förbundet bidra till att förändra beteenden? Detta vill vi arbeta vidare med för att tydliggöra och ta fram handlingsplaner för hur vi som förbund kan inspirera verksamheter och individer till ett hållbart agerande, såväl miljömässigt, socialt och ekonomiskt.

Utifrån FN:s globala mål ser vi en möjlighet att arbeta vidare med dessa prioriterade områden

SVENSKA KANOTFÖRBUNDETS SPANING

Ledare har möjligheter att bidra till medvetna människor.

Hög arbetsbelastning både inom förbund och ideellt engagerade ledare.

Möjligheten till transport.

Slit- och slängkonsumtion.

Risk för slitage vid populära platser när många ska konsumera paddling på begränsad yta.

Resors klimatpåverkan.

Medvetna kanotister.
SKF har möjlighet att tydliggöra miljödelen i utbildningar.

Klimatsmarta anläggningar.

Låg vana att källsortera på föreningar och kanotcentraler.

Städdagar är vanligt förekommande aktivitet.

Risk för slitage vid populära platser.

SVENSKA KANOTFÖRBUNDETS MÅL

Främja ett gott ledarskap.

SKF verkar för en jämställd verksamhet på alla nivåer.

Värna en god balans i livet där jobb och ideellt engagemang har en god balans och möjlighet till återhämtning.

Större möjlighet att ta del av kanotverksamhet genom ökad närhet och möjlighet till samåkning/kollektivtrafik.

Välkomnar alla, oavsett bakgrund och förmåga.

Välja material som produceras på ett hållbart sätt.

Vara rädd om material och utrustning för lång livslängd.

Välja leverantörer med miljömedvetenhet.

Göra hållbara val.

Uppmuntra alternativ att hyra utrustning.

Öka antalet tillfällen då SKF hyr utrustning i sin verksamhet.

Vi arbetar aktivt för att minska vårt klimatavtryck.

Bidra till ökad kunskap genom gott ledarskap.

Bidra till ökad kunskap genom SKFs utbildningar.

Ge stöd och råd till föreningar hur de kan jobba med sina anläggningar.

Uppmuntra och ställ krav på källsortering.

Samordna nationella städdagar där vi gemensamt tar hand om vår natur.

Informera och marknadsför hur vi på bästa sätt värnar vår natur, lyft allas ansvar att känna till och följa Allemansrätten.

Den genomförda intressentdialogen har utförts av Richard Peterson på uppdrag av Kanotförbundet och innehåller en sammanställning av tretton intervjuer med femton olika personer genomförda under sommaren och hösten 2022. Intervjuernas syfte var att skapa en tydlig bild över utvalda intressenters krav och förväntningar på kanotförbundets arbete med hållbarhet.

Resultatet visar på att klimatförändringarna ses som en viktig hållbarhetsfråga, där frågor om att hitta sätt att minimera resor är önskvärt. Fokus läggs också på vikten av kompetent ledarskap där de intervjuade anser att ledare kan påverka en ny generation av paddlares tankesätt om hållbarhet.

Andra frågor som lyfts är förbundets roll i att samordna och kommunicera ut hur man kan hjälpa sina medlemmar, om ett spritt engagemang i samordnade plocka skräpdagar och vittnesmål om för hög arbetsbelastning.

Samtliga intervjuade anses värdera hållbarhetsfrågan högt även om definitionen av hållbarhet skiljer sig något åt mellan de intervjuade. Slutligen, det mest hoppfulla med intervjuerna är att många, om inte alla, säger sig vara villiga att göra förändringar i vardagen för att leva mer hållbart.

Roll Antal intervjuade

Föreningsaktiv	2
Företagare	2
Gymnasieelev	1
Gymnasielärare	1
Kanslist	3
Styrelsen	1
Kommittémedlem	2
Leverantör	1
Naturvårdsverket	2

” Det här med naturen, alltså att skydda, att inte störa, inte förstöra när man är ute. Att man tänker på det lilla egentligen, men det blir lätt det stora man fokuserar på tyvärr.

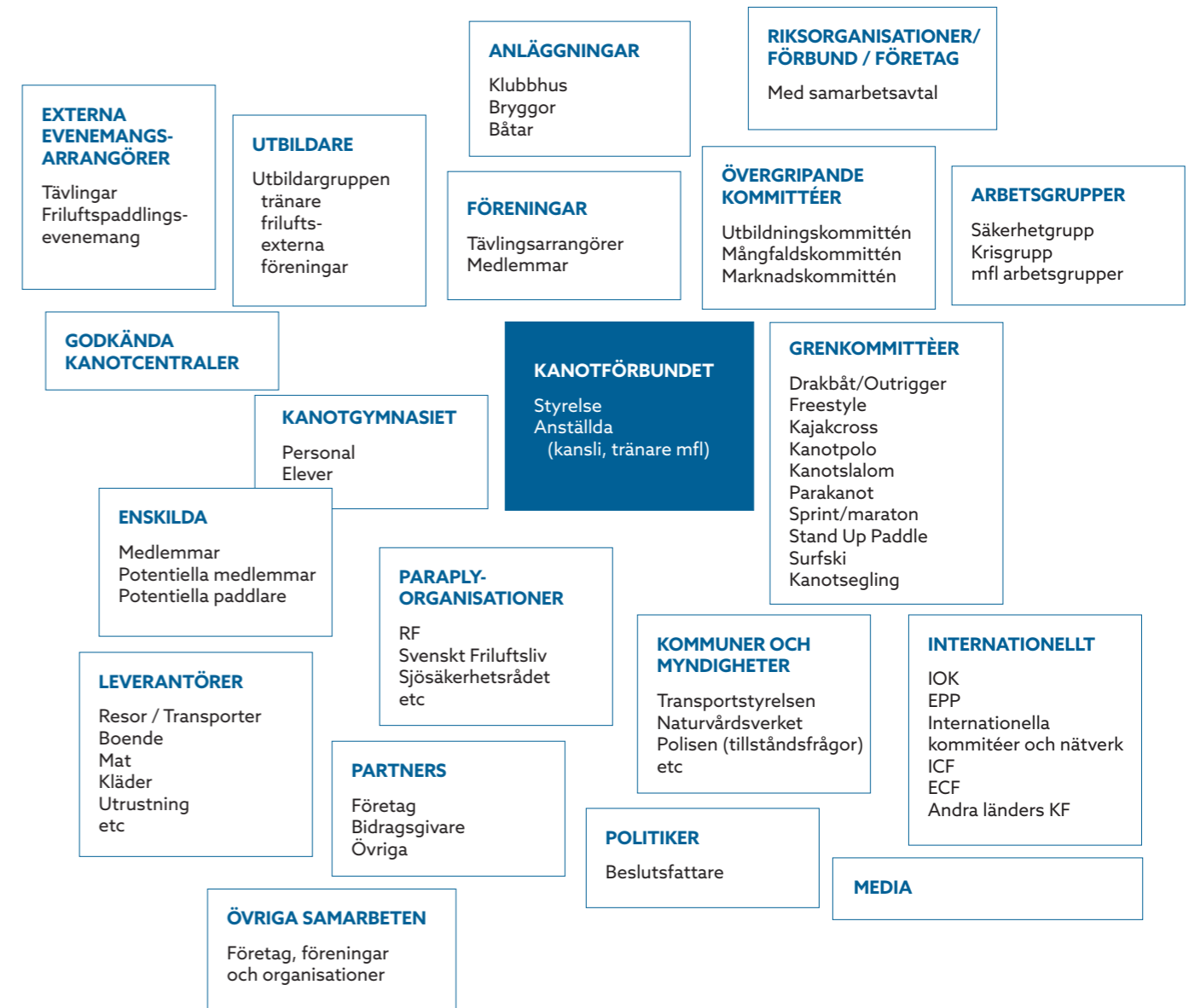
De flesta personer som ingick i intressentintervjuerna valde att fokusera på en mer ekologisk aspekt av hållbarhetsperspektivet men det fanns andra synsätt också. Det var två småföretagare som arbetar med kanotuthyrning som såg sin egen arbetsbelastning och möjlighet att överleva som företagare på sikt som viktiga hållbarhetsaspekter: ”hållbarhet ur ett socioekonomiskt perspektiv och ur ett företagarperspektiv. Att man liksom inte bränner ut sig” och: ”Ja, men hållbarhet för mig är nog egentligen att om man tittar på det som ett företagande, det är ju att kunna hålla som företagare över tid, det vill säga över lång tid”.

Föreningsaktiva och kommittémedlemmar å andra sidan var snabba på att påpeka förutsättningar kring föreningslivet var viktiga hållbarhetsfrågor, att alla mår bra, att lokaler finns och att arbetsbelastningen hos ideellt och kommittémedlemmar är rimlig för att orka i längden.

Sammanfattningsvis ser de flesta hållbarhet som något som ska hålla i längden men det skiljer sig vad man ser vad som är viktigast. En del menar sina företag, andra menar människor men de allra flesta menar naturen och klimatet.

VÅRA IDENTIFIERADE INTRESSENER

Denna skiss visar var vi i nuläget ser intressenter och objekt som kan vara relevanta för inspel gällande vårt hållbarhetsarbete.

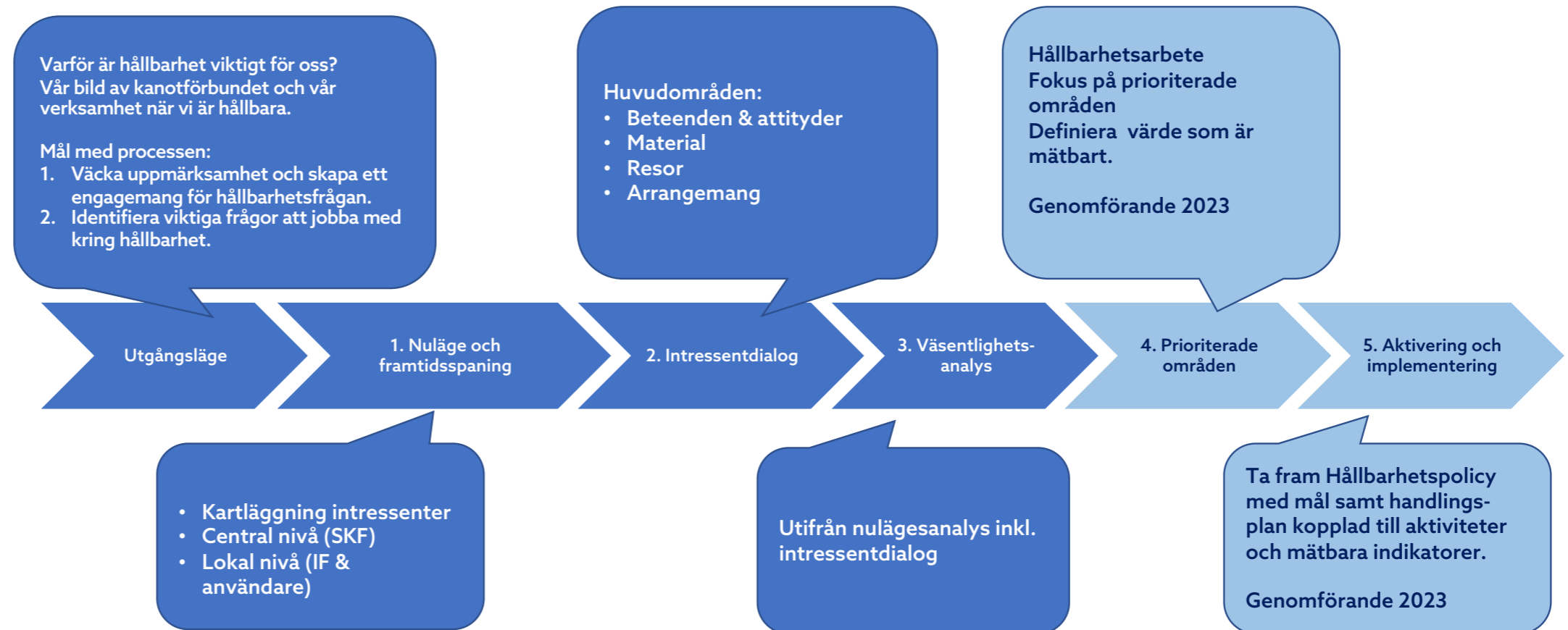
Intressentdialogen som genomfördes sommaren/hösten 2022 finns som bilaga till denna kartläggning.

SÅ TAR VI RESULTATET VIDARE I VÅRT FORTSATTA HÅLLBARHETSARBETE

Utifrån denna kartläggning och inledande hållbarhetsarbete tar Kanotförbundet nu ny sats för att arbeta mer konkret med målsättningen att ta fram och anta en Hållbarhetspolicy under 2023, kopplat till mål och aktiviteter – samt implementera arbetssätt och göra verkstad genom hela organisationen så att hållbarhet blir ett självklart fokus för såväl förbundet, föreningar och den enskilde.

Första steget bör vara att identifiera vad Kanotförbundet vill och kan arbeta med, var kan man faktiskt göra skillnad. Krävs en strukturförändring inom förbundet, bör förbundet allokera resurser till någon partner eller om det är ett arbete riktat mot den enskilda paddlaren.

Det här är bara början i hållbarhetsarbetet men det är tydligt att det finns både ett engagemang och en vilja hos medlemmarna till att förändra sig.

Ringar på vattnet

En modell att utforska när vi arbetar vidare med våra prioriterade områden och vilka insatser vi vill och kan göra.

DIREKT PÅVERKAN:

Fastigheter, bilar, transporter, användning av material och arbetsmiljö. Sätta tydliga mål som vi själva kan påverka.

INDIREKT PÅVERKAN:

viss påverkansmöjlighet gentemot distrikt, föreningar och medlemmar. Utbildar och ställer krav på exempelvis arrangörer, anläggningar och samarbetspartners.

INFORMATION OCH INSPIRATION:

Genom att utbilda och uppmuntra våra ledare och aktiva att agera som föredömen och förebilder inför en större publik kan vi förändra beteenden och attityder inom hållbarhetsområdet även indirekt.

Tillsammans förverkligar
vi paddlingsdrömmar

Svenska Kanotförbundet
info@kanot.com | www.kanot.com